

ЕКОЛОГИЯ

Въздух

На територията на Община Стражица няма мониторингови станции за контрол на състоянието на атмосферния въздух /СПККАВ/, поради това на всяко тримесечие РИОСВ – В. Търново извършва контрол на азотен диоксид /NO₂/, серен диоксид /SO₂/, сероводород /H₂S/, прах и оловни аерозоли. РИОСВ гр. В.Търново контролира предприятията “Велпа-91”АД, заради парова централа и „Корадо-България”АД, заради мазутната централа, които се явяват евентуални източници на замърсяване и при констатиране на превишаване над пределно допустимите граници РИОСВ налага санкции на предприятията замърсители.

Районите за оценка на управление /РОУ/ на качеството на атмосферния въздух /КАВ/ са определени в съответствие с изискванията на НАРЕДБА № 7 от 21.10.2003 г. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации.

Води

Съгласно Наредба № 12 от 18 юни 2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, мониторинговите програми се изработват от Басейновите дирекции и се утвърждават със заповед на МОСВ (нова Заповед №РД –182/26.02.2013г.) Класификационната система за оценка на екологично състояние на типовете повърхностни води е дадена в новата Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води.

Повърхностните води се формират основно от падналите валежи от сняг и дъжд в района. Характерно за тях е неравномерното им разпределение през различните години, сезони и месеци.

Количеството на повърхностните води на общината е сума от повърхностните води, които се генерират на територията ѝ главно от валежи и количеството води, влизащи в общината чрез река Голяма река, река Лефеджа и река Стара река, които са от поречието на река Янтра и поречията на реките Казълдере и Шипа. Повърхностните води са с дъждовно – снежно подхранване и неустойчиво разпределение на оттока.

Имисионен контрол от РИОСВ – гр. Велико Търново за месец май 2016 г.:

- Пункт BG1YN00651MS160 (р.Стара река /Лефеджа/, мост след с. Кесарево) - е в много добро състояние по изследваните физикохимични показатели съгласно Наредба № Н – 4/14.09.2012г.

Емисионен контрол от РИОСВ – гр. Велико Търново за месеци май и юли 2016 г.:

- „Велпа-91” АД, гр. Стражица – резултатите от протокол от изпитване № 05-0168/12.05.2016 г. показват, че се изпълняват индивидуалните емисионни ограничения /ИЕО/ по всички показатели, съгласно Комплексно разрешително № 383-Н0/2009 г., актуализирано с Решение №383-Н0-И0-А2/2016 г.

- „Зорница Комерс” ООД, с. Кесарево – резултатите от протокол от изпитване № 15-0201/25.07.2016 г., № 05-0307/26.07.2016 г. и № 05-0308/26.07.2016 г. на проба от изход на канализационен колектор за смесен поток от пречистени в ЛПСОВ производствени отпадъчни води, битово–фекални и дъждовни води показва, че се изпълняват индивидуалните емисионни ограничения /ИЕО/ от Разрешителното за заустване по всичките показатели.

Подземни води – Естественят ресурс на подземните води в басейна на р. Янтра е в границите между 3,69 и 11,15 куб. м./сек., в зависимост от водообилието на годината и предходните години. В многогодишен аспект ресурсът се оценява на около 7,42 куб. м./сек.,

което съответства на една средно водообилна година, т.е. басейна на р. Янтра не е много водообилна на подземни пресни води.

В р. Голяма река е заустена ГПСОВ, която е изградена на етап механично стъпало и през нея минават отпадъчните води на гр. Стражица.

Канализационна мрежа в град Стражица е изградена 95,6% и частично изградена в селата Кесарево (58%), Камен (52%) и Сушица (40%). Реализирани са първите етапи на проекти за изграждане на вътрешна канализационна мрежа с пречиствателни съоръжения в селата Сушица, Камен и Кесарево, чийто проекти се финансират по ПРСР 2007- 2013 г., Мярка 321 – „Основни услуги за населението и икономиката в селските райони”.

Питейни води

Град Стражица получава вода за питейно-битови нужди от хидровъзел “Йовковци”. Всички останали 21 населени места се водоснабдяват от местни водоизточници на подземни води. Населените места са обезпечени целогодишно с необходимите водни количества с изключение на с. Теменуга и с. Железарци, където има сезонен недостиг на вода, а Q е 9,5 куб. за 24 часа в останалото време.

Язовир “Йовковци” е открит водоизточник с голяма водосборна площ и уязвим от замърсяване с органична материя и синтетични повърхностно активни вещества /СПАВ/.

Хиперхлорирането на водата, наложено от отдалечеността на водоизточника от основния консуматор, който създава риск за образуване на канцерогенни трихалометани /ТХМ/.

Лабораторните анализи /извършени от РЗИ – В. Търново/ на водите на язовира и трите му основни притока, не са установили съдържание на СПАВ.

Данните от проведен мониторинг на питейните води от РЗИ показват, че питейната вода в гр.Стражица и в повечето населени места /села/ отговарят на Наредба №9 на МЗ, МРРБ и МОСВ за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

Мониторингът на питейна вода през 2015 г. при консуматорите в зона на водоснабдяване, показва трайно отклонение по показател нитрати, превишаващо нормативната стойност от 50 мг/л. за питейна вода в селата Камен, Лозен, Виноград, Благоево Балканци и Владислав, както следва:

- с. Камен – средногодишна концентрация 58,78 мг/л. (от 48,1 мг/л. до 65,04 мг/л.)
- с. Лозен – средногодишна концентрация 52,06 мг/л. (от 49,7 мг/л. до 56,68 мг/л.)
- с. Виноград – средногодишна концентрация 50,53 мг/л. (от 69,3 мг/л. до 82,2 мг/л.)
- селата Благоево, Балканци и Владислав – средногодишна концентрация 95,53 мг/л. (от 90,7 мг/л. до 102,7 мг/л.)

Повишеното съдържание на нитрати в питейната вода може да причини водно-нитратна метхемоглобинемия – заболяване, което предизвиква кислородна недостатъчност в организма на кърмачета и бременни жени със стомашно чревни проблеми. За да се намали съдържанието на нитрати във водата е необходимо прилагането на правила за добра земеделска практика.

Високото съдържание на нитрати в питейната вода е в резултат от прекомерното и неправилно торене на почвата с органични и минерални торове във водосборната област на плитки подземни водоизточници, използвани за питейно водоснабдяване. Други източници на нитратно замърсяване на подземните питейни води са отпадните води от животновъдни стопанства, нерегламентирани сметища и населените места без изградена канализация.

Почви и нарушени терени

Почвите, характерни за земите в Община Стражица са следните:

- сиви горски (тъмно сиви и светло сиви) - основен тип;
- черноземни, в това число карбонатни черноземни, излужени – богати на хумус и добри за нуждите на земеделието – срещат се около с. Сушица, с. Лозен, с. Ц. Извор, с. Владислав и гр. Стражица;
- алувиално-ливадни почви - по долините на реките и

- алувиално-делувиални почви, които са с по-лек механичен състав – глинесто-песъчливи и песъчливо-глинести почви.

Главен източник на замърсяване на почвите е наторяването. Изследваните почвени проби от санитарно - охранителните зони на картотекираните водоизточници.

Опожаряването на декари стърнища и суха тревна растителност в земеделските земи и горския фонд водят до замърсяване на атмосферния въздух с вредни газове. Високата температура води до увреждане повърхностния слой на почвата, което нарушава нейната микробиологична структура и воден баланс. Това от своя страна води до дисбаланс в екосистемата, тъй като микроорганизмите в почвата разлагат растителните остатъци и създават органични вещества - един от показателите за плодородието на почвата.

Свлачищните процеси са твърде ограничени по площ, но за сметка на това са често явление. Проявата на свлачища на територията на Община Стражица е сериозен проблем за състоянието преди всичко на шосейните пътища, част от които не са достатъчно противосвлачищно обезопасени.

Радиационна обстановка и неблагоприятни лъчения

В общината до момента не са установени наднормени стойности на йонизиращи лъчения, както и няма източници на радиационно замърсяване.

Отпадъци

Във връзка с управление на отпадъците на регионален принцип, на основание чл. 52, ал. 6 от ЗУО и съгласно чл. 79 от ЗООС е създадено Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Велико Търново, което обхваща общините Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец, Стражица, Елена и Златарица. Сдружението разработи „Регионална програма за управление на отпадъците - регион Велико Търново” за периода 2014 – 2020 г. и е неразделна част от Общинските Програми за опазване на околната среда на шестте общини.

Стари замърсявания с битови и други отпадъци :

Старите замърсявания с отпадъци водят до замърсяване и изменения в качеството на компонентите на околната среда – почва, повърхностни и подземни води. Тези замърсявания нарушават ландшафта, излъчват неприятни миризми и са потенциален източник на зараза, създават епидемиологичен риск. Въпреки усилията на общинска администрация, нерегламентираните сметища стават традиционни, а навиците на хората се оказват непреодолими. Това води до разходването на значителни средства от общинския бюджет за тяхното почистване, като през 2016 г. на територията на Община Стражица са почистени общо 39 броя нерегламентирани сметища или общо около 79,0 дка.

Отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО и НУБА

Община Стражица изпълнява изисквания на екологичното законодателство, като е сключила договори с „Екобулбатири” АД и „Екобултех” АД – организации по оползотворяване, съгласно чл. 62 от ЗУО, с подизпълнител „Хефти Металс” ЕООД, притежаващи разрешителни от РИОСВ, съгласно чл. 67 от ЗУО за извършване на дейности с отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО и НУБА.

За периода 2013 – 2016 г. са събрани и предадени следните количества отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО и НУБА:

-код 200134 – портативни батерии и акумулатори – **16,400 кг.**

-код 200136 – компютри, принтери, факсове и др. – **498,000 кг.**

-код 200135* – монитори – **161,800 кг.**

Общо количество за 2015 г. – **676,200 кг.**

Битови Отпадъци

Количеството на образуваните битови отпадъци е променлива величина – функция от броя на населението, годишния сезон, мястото, начина на живот, стандарта на населението,

степената на благоустрояване на населеното място, начина на отопление на сградите – с или без използване на твърдо гориво и други.

Съгласно наличната информация от годишни отчети за дейностите по събиране, транспортиране и депониране на битовите отпадъци в община Стражица - (“Клинър” ООД, гр. Кърджали) общото количество битови отпадъци на територията на общината за периода 2011 – 2016 г. е следното:

година	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	т	т	т	т	т	т
Битови отпадъци	3916,740	3374,280	2277,920	2337,800	2341,790	2046,540

Количество на битовите отпадъци по населени места през периода 2011 - 2016 г.

№	Населено място	Битови отпадъци (тон)					
		2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016
1	Стражица	2248,730	1766,800	1087,99	1127,50	1105,290	935,500
2	Асеново	71,610	103,050	52,500	43,900	61,300	57,200
3	Балканци	51,140	36,900	40,400	55,700	53,700	47,800
4	Благоево	80,310	86,800	50,030	45,000	51,000	44,500
5	Бряговица	80,430	73,800	63,650	54,000	62,100	59,300
6	Виноград	69,410	64,000	45,800	44,300	52,100	40,600
7	Владислав	60,480	39,400	34,100	54,600	52,100	46,460
8	Водно	4,300	11,100	12,300	14,100	9,700	9,800
9	Г. Сеновец	114,420	79,140	59,000	56,800	51,900	39,100
10	Железарци	12,420	11,600	11,600	12,800	13,700	12,320
11	Кавлак	30,310	29,100	36,900	28,900	33,700	38,400
12	Камен	350,940	323,000	225,380	231,200	222,000	211,560
13	Кесарево	248,660	278,580	201,850	210,300	208,800	189,640
14	Лозен	71,140	71,760	54,720	65,400	65,200	49,520
15	Любенци	6,860	6,300	5,600	9,200	8,900	4,800
16	Мирово	33,600	35,700	32,300	26,900	32,100	27,580
17	Николаево	24,000	16,200	7,300	15,600	17,400	18,300
18	Н. Върбовка	86,500	90,420	68,300	54,600	64,900	55,400
19	Н. Градище	35,110	39,600	36,200	28,400	28,600	26,900
20	Сушица	129,750	128,200	101,400	87,800	77,600	68,400
21	Теменуга	7,160	4,200	8,100	14,300	11,900	10,000
22	Ц. Извор	99,460	78,600	42,500	56,500	57,800	53,460
	ОБЩО	3916,740	3374,280	2277,920	2337,800	2341,79	2046,540

Отпадъци от опаковки

С оглед ограничаване на количеството на рециклируемите отпадъци, постъпващи на Регионално депо и съобразно изискванията на *Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки*, община Стражица има сключен договор за срок до 30.12.2018 г. /5 години/ за разделно събиране на отпадъци от опаковки със с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екобулпак” АД, която притежава разрешение № ООп-ОО-01-00/06.12.2012 г, издадено от МОСВ на основание чл. 87, ал. 1 във връзка с чл. 81, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците.

Видът на контейнерите за събиране на такива отпадъци е следният:

- **жълт контейнер тип „Бобър”** - с обем 1,100 м³ за събиране на хартиени, пластмасови и метални отпадъци от опаковки;

- зелен контейнер тип „Иглу” – с обем 1,400 м³ за събиране на стъклени отпадъци от опаковки;

Количество разделно събрани отпадъци от опаковки за периода 2012 -2016 г.:

Вид на отпадъците	2012	2013	2014	2015	2016
Хартиени и картонени отпадъци	10,840	5,430	-	-	-
Пластмасови и метални отпадъци	4,830	3,560	-	-	-
Стъклени отпадъци	5,840	2,430	-	8,060	4,340

Защитени територии

Районът на община Стражица е със специфична флора и фауна, с редки и изчезващи видове, включени в Червената книга на България и голямо разнообразие от ценни лечебни растения – среща се мащерка, риган, бял и жълт кантарион, невен, лайка и др. Запазени са естествени гори от дъб и бук. В някои землища има запазени вековни дървета. Съществува богато разнообразие от животински видове. Срещат се благороден елен, диви свине, зайци, фазани, бухали, тритони, костенурки. Насекомите са представени от всички видове, срещани на територията на България, включително и вписаните в Червената книга Еленов рогащ и Бръмбар носорог.

В община Стражица се намират територии, обект на защита по Закона за защита на териториите и Закона за опазване на биологичното разнообразие. Таблицата по-долу представя информация за тях.

Списък на защитените зони на територията на община Стражица:

Защитени зони по НАТУРА 2000	наименование	Населено място	Площ на цялата защитена територия	Година на обявяване	Включена в НАТУРА 2000 идентификационен код	Тип на защитената зона
Река Голяма река	Река Голяма река	Стражица, Мирово, Н.Градище, Любенци	74,517 км ²	2006 г.	BG0000432	Защитена зона по Директива за местообитанията, която се допира до защитена зона по Директива за птиците
Река Стара река	Река Стара река	Бряговица, Кесарево	1,462 км ²	2006 г.	BG0000279	Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците
Беленска гора	Беленска гора	Виноград	50,419 км ²	2006 г.	BG0000231	Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна
Железарци	Железарци	Железарци	31,2 ха	През 1979 г. обявена за историческо място. През 2002 г. като защитена местност.	не	Защитена местност, която включва естествени гори от видове дъб и бук